

bestuur dat een ieder een deel van zijn ijzeren, stalen en koperen gebruiksvoorwerpen moest inleveren; werd er onvoldoende ingeleverd, dan zouden huiszoeking en inbeslagneming volgen. Hoeveel er ingeleverd is, is niet bekend. Vielen de resultaten tegen? Dat zou men kunnen afleiden uit het feit dat althans in Bandoeng met de huiszoekingen vrijwel onmiddellijk na de eerste bekendmaking werd begonnen.

Op 20 december '44 verscheen een nieuwe bekendmaking, nu van de residenten: een ieder diende binnen een maand zilveren, gouden en platina voorwerpen alsmede diamanten en andere edelstenen in te leveren. Het militair bestuur gaf daarbij op, hoeveel in de verschillende stadsgemeenten en residenties door de Indonesiërs, de Chinezen, de Arabieren en de Indische Nederlanders 'vrijwillig' opgebracht moest worden. Er zou voor de ingeleverde waardevoorwerpen worden betaald, wel te verstaan: naar de officiële prijzen, die een fractie waren van wat men er op de zwarte markt voor kon krijgen.¹ De opbrengst, aldus de Japanners, zou gebruikt worden voor de bewapening van de 'zelfmoord-commando's' die op Java moesten worden gevormd om tegen Geallieerde landingstroepen te velde te trekken, en de Japanners maakten het in hun propaganda duidelijk dat er op gerekend werd dat de inzamelingsactie een groot succes zou worden. Uiteraard werd algemeen aangenomen dat, als niet voldoende ingeleverd werd, huiszoekingen en wellicht ook strafmaatregelen zouden volgen. Niettemin werd er door velen niets voor gevoeld om voorwerpen die veelal van generaties her dateerden, een grote gevoelswaarde hadden en in onzekere tijden steeds beschouwd waren als een belangrijke reserve, af te staan en in te wisselen tegen Japanse bankbiljetten. 'De inlevering van goud en edele metalen tegen vergoeding is', noteerde Bouwer in Bandoeng op 12 januari '45,

'al een even grote oplichterij als jaren geleden² de 'vreemdelingen-registratie'. Bedragen beneden de f 150 worden door de Japanse banken, belast met inname, taxatie en vergoeding, met een groots gebaar uitbetaald, maar als je zo gek mocht zijn iets te brengen dat meer waard is, bijv. f 1000, wordt eventjes het Belastingkantoor opgebeld en nagevraagd of je nog achterstallig bent in je Extra-Oorlogsbelasting³, je Personeels- of Inkomstenbelasting, je Verponding.⁴ Is dat het geval . . . , dan wordt om te beginnen het totaal van je achterstand op het uit te betalen bedrag ingehouden . . . en als je dan denkt, dat je dan tenminste de rest in

¹ Wij leiden dit af uit het feit dat voor 1 gram 22-karaats goud door de Japanners f 22 werd betaald (in '40-'41 was de prijs f 2 geweest), terwijl korte tijd later, in maart '45, zulk een gram op de zwarte markt in Medan f 80 opbracht (en in augustus 190). ² in '42 ³ in '42 opgelegd ⁴ belasting op onroerend goed